ВѢСТНИКЪ
ПЕРЕМЫСКОИ ЕПАРХІИ.

Рôкъ 1897. Выдано 25. Лютого. Ч. III.

Ч. 13. Ч, 40/орд.

Лист пастырскій по причинѣ вступленя на Епископство Перемыске

Константинъ Чеховичъ,

Божою Милостію и Святого Апостольского Престола благословенємъ Епископъ Перемыскій, Самборскій и Сяноцкій, Членъ Сойма Королества Галичины и Володимиріи съ Великимъ Княжествомъ Краковскимъ, тайный Шамбелянъ Єго Святости.

Всечестному и возлюбленному въ Христѣ Священьству

Миръ отъ Господа и Архіерейске Благословенє!

„Ѧко неиспытани сꙋдове Божїѧ, и неизслѣдовани пꙋтїє єгѡ“ [1]) — такъ съ Апостоломъ воскликнути я довженъ, коли Епископомъ Епархіи Перемыскои, Самборскои и Сяноцкои нинѣ я поставленый.

Коли передъ пяти роками б. п. Епископъ Юліянъ Пелешъ обнимавъ зарядъ тои Епархіи, всѣ надѣяли ся по Єго учености, мудрости, досвѣдѣ и прочимъ высокимъ Єго свойствамъ, що свѣтлй, золотй часы настануть въ той старинной и пространной Епархіи; — однакъ — такъ то буває съ людскими справами — слабость тѣла, глубоко вже вкоренена, не дала Єму перевести въ дѣло Єго намѣрôвъ, и передвчасно вырвала Єго зъ посередъ насъ.

И — о неизслѣдими совѣты Божй! подобало ся Господу Богу, безъ котрого святои волѣ ничь недѣє ся, покликати мене на достоинство Епископа тои старинной и пространнои Епархіи, на крестолъ Епископа, на котрôмъ такъ свѣтлй такъ знаменитй, такъ вѣчно згадованй Мужѣ засѣдали.

Привикши ôтъ молодыхъ лѣтъ почитати волю настоятелѣвъ, яко тыхъ, котрй волю Провидѣнія обявляютъ, переходивъ Я рôжнй степени званя священичого, зъ котрого найдовшій часъ перевѣвъ Я яко душпастырь на селѣ. Коли переходивъ

[1]) Рим. XI. 33.

Я въ памяти минувші дни моѣ, признати мушу въ смиреню, що вывысшенє моє лише преблагому Провидѣню Божому завдячати маю, котрому я всегда пôддававъ ся, а на котре: „ѹпованїє не посрамитъ“ [1]).

Покликаный до обнятя достоинства Епископского, того достоинства, котрого тягарь и отвѣчальнôсть и „Ангеламъ выдає ся за великимъ и за тяжкимъ“, розважаючи многочисленні и дуже тяжки обовязки уряду пастырского, о котрыхъ и дуже святі и ученî мужи минувшихъ вѣкôвъ говорили, що неспособні суть до выконуваня ихъ, чувствую непокôй душѣ и страхъ. Бо довжностію єсть Епископа стадо Христове и живымъ словомъ и власнымъ примѣромъ пасти и рядити, нысшихъ душпастырей наблюдати и ними управляти, чистоту вѣры, точнôсть и побожнôсть въ богослуженяхъ, ревнôсть и умѣєтнôсть въ голошеню слова Божого, непорочности обычаѣвъ и житя хоронити, — скôлько то и якъ важні довжности а на скôлько перепонъ и якъ великі трудности стрѣчаютъ.

Жиємо бо въ часахъ, въ котрыхъ „ѹмалишасѧ истины отъ сынѡвъ человѣческихъ [2]), въ котрыхъ вѣра у многихъ колебає ся або и цѣлкомъ упадає, въ котрыхъ многі „здраваго ѹченїѧ не послѹшаютъ, и отъ истины слѹхъ отвратѧтъ, и къ баснемъ ѹклонѧтсѧ“ [3]); въ котрыхъ повстаютъ лже-пророки и лже-учителѣ, котрі и нашъ побожный, честный, вѣрный Церквѣ народъ баламутятъ и на злу дорогу зводятъ. Пôдбурують той поцтивый народъ насупротивъ властей, насупротивъ Духовеньства, насупротивъ Церкви, старають ся викликати борбу посередъ поодинокихъ верствъ суспôльности, посередъ родинъ, щобы цѣлый ладъ родинный, суспôльный, церковный знищити и перевернути.

И посередъ тыхъ тяжкихъ обставинъ Я, смиренный и недостойный слуга Божій обнимаю зарядъ Епархією, перенятый свѣдомостію превеликого бремени, недостаточности силъ моихъ, но съ повною вѣрою и упованємъ на помôчь Божу.

Якъ вѣдомо вже Вамъ, Возлюблени въ Христѣ Братя, зъ пастырского посланя Єго Еміненціи Высокопреосвященного Митрополита нашого Киръ Сильвестра Кардинала Сембратовича, зъ дня 23 Листопада (5 Студня) 1896, котре вже въ Вашихъ рукахъ знаходить ся, зволивъ Єго ц. и к. Апостольске Величество Наймилостивѣйшій нашъ Цѣсарь и Король Францъ Іосифъ I. найвысшимъ постановлєнємъ зъ дня 17 Листопада 1896 всемилостивѣйше именовати мене Епископомъ Перемыскимъ, Самборскимъ и Сяноцкимъ.

Дня 23 Листопада (5 Студня) 1896 въ силу прислугуючого Митрополитамъ Галицкимъ права зволивъ Єго Еміненція Высокопреосвященный и Найдостойнѣйшій нашъ Митрополитъ Киръ Сильвестеръ Кардиналъ Сембратовичъ мене затвердити.

Дня 9 (21) Лютого 1897 въ Недѣлю о Блудномъ Сынѣ получивъ Я въ нашой катедральной Церквѣ Рождества св. Іоанна Крестителя въ Перемышли рукоположенє въ Епископа черезъ Єго Еміненцію Высокопреосвященного Митрополита нашого Киръ Сильвестра Кардинала Сембратовича при содѣйствію Преосвященыхъ Епископôвъ: Луки Остоя Солецкого, Епископа Перемыского обр. лат., Юліяна Сасъ Куиловского, Епископа Станиславôвского, Якова Глязера, Суфрагана лат. Епископа Перемыского и Іосифа Вебера, Суфрагана Архіепископа лат. Львôвского.

Тогоже дня наступила и моя интронизація на престолъ Епископскій.

---

[1]) Рим. V. 5. [2]) Пс. XI. 2. [3]) 2. Тім. IV. 3, 4.

Такъ отже обнимаючи мôй пастырскій урядъ при такъ тяжкôмъ, якъ теперѣшне, положеню, а при такъ слабыхъ, якъ моѣ, силахъ, — въ Єдинôмъ Господѣ моє упованіє положу, въ Єго благодати и милосердію буду шукати сили и крѣпости. Всемилостивого Господа помочи, Єгоже „сила въ немощи совершаетсѧ[1])“ въ молитвахъ моихъ благати буду, приклоньше: „колѣна моѧ ко Отцꙋ Господа нашего Іисꙋса Христа[2])“ щобы менѣ удѣливъ: „Дꙋхъ премꙋдрости и разꙋма, Дꙋхъ совѣта и крѣпости, Дꙋхъ вѣдѣніѧ и благочестіѧ[3]) щобы мене исповнивъ Духа страха Своєго и любови Своєи.

Промавляючи днесь першій разъ до Васъ, Всеч. Отцы и Возлюблені Братя, ôтзываю ся до Васъ словами Апостола: „Молю ꙋбо васъ достойно ходити званіѧ, въ немже звани бысте[4])“. А званіє священика заключає ся въ словахъ Спасителя: „Якоже посла мѧ Отецъ, и азъ посылаю вы“.

Силою тыхъ слôвъ священики суть и священослужителями въ тѣснѣйшôмъ слова значеню и учителями и пастырями.

Яко священослужителѣ совершаете всѣ богослуженя, передъ всемъ же божественну Літургію, строите св. Тайны, отправляєте освяченя и благословеня. Всѣ тіи дѣйствія, если маютъ бути и Богу милі и на людей созидаючо вплынути, мусятъ бути точно, побожно и созидаючо отслужені. Памятайте о тôмъ, що поспѣшне, безъ побожности, съ легковаженьемъ отправлене богослужене не може вѣрныхъ созидати, а скорше соблазнити, противно же, одна правдиво побожно отслужена служба Божа больше на вѣрныхъ вплыває, якъ десять проповѣдей. И истинно: если во всѣмъ примѣръ священика потягає вѣрныхъ за собою, то насамперєдъ побожнôсть и способъ богослуженя. Єсли священикъ богослужене не съ належитою побожностію, або борони Боже побѣжно и поспѣшно отправляє то навѣтъ свою вѣру подає въ подозрѣнє; — такого священика дѣланє не може бути созидаючимъ.

Радо и охотно поспѣшайте до удѣлюваня св. Тайнъ, особенно св. Тайны покаянія, и до заосмотруваня хорыхъ. Тяжка то праця душпастыря въ споеѣдници, але якъ красна, якъ взнесла и пожиточна Тамъ споеѣдникъ єсть и судією, о отцемъ, и учителемъ и лѣкаремъ и приятелемъ неразъ дуже нещасного каючого ся. Онъ судитъ неразъ дуже тяжкі беззаконія съ отцѣвскою любовію и оказує щиро каючому ся превелике милосердіє Боже. Онъ подає средства помочи душевно тяжко хорому и привертає здорове и житє не дочасне, але вѣчне ôнъ и для такого, котрого всѣ опустили и ôтъ него ôтвернули ся, єсть правдивымъ приятелемъ и въ зболѣлу и розпукою роздерту душу вливає бальзамъ потѣхи и надѣи. Якъ взнесла, якъ красна задача, якъ радо и кождои хвилѣ треба єѣ выповняти, памятаючи на тоє, що неразъ ласка Божа порушитъ закаменѣлого грѣшника и провадитъ до споеѣдницѣ, а єслибы тая хвиля проминула, єслибы єго тогды священикъ ôдославъ на другій день, хвиля тая може бôльше вже не вернути, и нещастный може погибнути на вѣки.

„Не лѣни сѧ посѣщати болѧща: сими бо возлюбленъ бꙋдеши[5])“, на тіи слова душпастырь всегда памятати повиненъ. Не лише на кожде завозванє радо, охотно и заразъ спѣшити до хорого, але долею хорыхъ заняти ся щиро то належитъ до святыхъ, а заразомъ прекрасныхъ обовязкôвъ священика. Якъ радо видитъ вѣрный если єго отецъ духовный въ слабости єго посѣтитъ, подасть слово потѣхи, принесе яке домашне средство для усмиреня болѣзни, окаже ся правдивымъ отцемъ. А вжежъ подбати о тоє, щобы нѣякій вѣрный безъ Покаянія, безъ потѣхи духовнои, безъ примиреня ся съ Богомъ зъ свѣта не сходивъ, щобы нѣяка душа, дорого-

[1]) 2 Кор. XII. 9. [2]) Ефес. III. 14. [3]) Иса XI. 2. [4]) Ефес. IV. 1. [5]) Сірох. VII. 38.

цѣнною кровію Спасителя откуплена, на вѣки непропадала — то великимъ обовязкомъ душпастыря, а залишене того потягне тяжкій отвѣтъ на страшномъ судѣ Христовомъ.

А поступаючи въ той способъ при отправляню богослуженъ, при удѣляню св. Тайнъ, при строеню осьвяченъ и благословеній будете Возлюбленй Братя созидаючо дѣлати на народъ, потягнете его до побожности, позыскаете его довѣріе и любовь, помножите славу Божу и придбаете много душь для Царства небесного.

Ровножь, якъ на богослужене само, способъ его отправляня, точность и приписаный часъ св. чиновъ, такъ само и на все, що богослуженя дотычитъ и въ звязи съ нимъ стоитъ, бачну увагу звертати належитъ.

Тутъ на першомъ мѣстци стоитъ Церковь, той домъ Божий, и престолъ, на котромъ хоронятся св. Тайны.

Нашъ народъ рускій, крѣпко вѣруючій и побожный, отъ найдавнѣйшихъ часовъ отзначавъ ся охотою до жертвъ на домы Божй. Свѣдками того тое множество Церквей, неразъ и въ дуже малыхъ селахъ, свѣдками того въ многихъ Церквахъ старинні, дорогоцѣнні ризы и проча утварь церковна. Въ новѣйшихъ часахъ помимо лихого матеріяльного положеня щороку повстае значне число новыхъ мурованыхъ красныхъ Церквей.

Народъ отже охотно ставитъ Церкви, охотно жертвуе на ихъ удержане.

Але заохотити народъ до тыхъ жертвъ, належито употребити тіи жертвы народа, въ належномъ ладѣ и порядку удержати Церковь, престолы и всю утварь церковну — то дѣло, то обовязокъ душпастыря.

Священникъ, котрый при кождой службѣ Божой молится до Господа о: „любѧщихъ благолѣпіе дому твоегѡ,“ самъ передъ всѣма о тое благолѣпіе дбати повиненъ; священникъ котрого Церковъ запущена, запорошена, у котрого Престолъ, богослужебный особенно, не отзначае ся чистотою, у котрого бѣле призначене до службы Божои, не есть ненаганно чисте и вся утварь церковна въ належномъ ладѣ, не може уважати ся, не може бути добрымъ священникомъ, а даже о щирой крѣпкой вѣрѣ такого священника сумнѣвати ся можна.

Прошу васъ отже и взываю Возлюбленй Братя, щобы въ Церквахъ Вашихъ, хотяйбы и найубожшихъ, всегда була примѣрна чистота, щобы тіи домы Божй, тіи престолы на котрыхъ хоронитъ ся Спаситель нашь, въ св. Тайнахъ утаеный, були достойнымъ мѣстцемъ перебуваня нашого Господа и Бога, щобы цѣлый видъ церкви и порядку въ ней звертавъ увагу вѣрныхъ, где они знаходятъ ся и ихъ до побожности побуджавъ.

А дальше священникъ мае бути учителемъ вѣрныхъ, голосителемъ Евангелія, проповѣдникомъ слова Божого. Якъ Христосъ голосивъ волю Отца небесного проповѣдувавъ Евангеліе, учивъ зобрані народы, такъ вложивъ той обовязокъ на своихъ Апостоловъ, на Епископовъ, на священниковъ. „Шедше научите вся языки“ [1]) поручивъ онъ своимъ Апостоламъ по своимъ воскресенію, и тое поручене выповняли Его вѣрні слуги посередъ найбольшихъ трудностей, посередъ лютыхъ переслѣдованъ, печатаючи свою науку мученическою смертію.

Учити належитъ вѣрный народъ правдъ вѣры Христовои, толковати тіиже и поясняти, щобы тая вѣра св. вкоренила ся глубоко въ серцяхъ, щобы незмогла ее перша лѣпша подмова, нѣяка насмѣшка всколебати або и цѣлкомъ изъ серця вырвати не була въ силѣ.

---

[1]) Мат. XXVIII, 19.

Учити и поясняти належитъ мораль Христіяньску, бо время люте, вороги безчисленнѝ, котрѝ забиваючи въ серцяхъ людей вѣру, въ роскошахъ туземныхъ, въ богатствахъ дочасныхъ, въ ненависти ближныхъ щастя и цѣли чоловѣка шукати учатъ. А народъ бажає науки и радо єѣ слухає и приймає щиро, если она єму щиро подаєся. Доказомъ того, якъ численно народъ збиравъ ся въ минувшôмъ роцѣ на місіи духовнѝ, котрѝ въ минувшôмъ роцѣ ювілейнôмъ численно въ рôжныхъ сторонахъ нашои епархіи устроювано, якъ радо слухавъ по килька проповѣдей денно, не чуючи нѣ утомы, нѣ голоду, нѣ спраги. И тымъ способомъ заявивъ той народъ, що жадає такихъ наукъ, що бажає такихъ місій, котрѝ щобы кождого року якъ найчисленнѣйше ôтбубали ся, прошу Васъ и взываю, Возлюбленнѝ братя! Протоє якъ каже Апостолъ: „Проповѣ́дꙋй сло́во, насто́й благовре́меннѣ и безвре́меннѣ, обличи, запрети, ꙋмоли, со всѧкимъ долготерпѣ́ніемъ и ꙋче́ніемъ.“ [1])

Но якъ найпевнѣйшій єсть засѣвъ вчасный, допоки рôля незасохла и буряномъ ве заросла, такъ найпевнѣйша наука, котра въ молодости розпочала ся и вкоренила ся, нѣмъ журбы житя и пристрасти тѣла серце и волю зробили закаменѣлыми и неподатливыми. „Отче̑ Господи небесе́ и землѝ, ꙗ́ко ꙋтаилъ еси́ сіѧ́ отъ премꙋ́дрыхъ и разꙋ́мныхъ, открылъ еси́ то младе́нцемъ,“ [2]) повѣдає Спаситель. Дѣти найскорше приймутъ правды вѣры и моральности, дѣти переймаются щиро наукою, голошеною имъ священникомъ и коли въ молодости перейде она имъ въ кровъ и кость, позôстане непохитною черезъ цѣле житє.

Занимайте ся протоє Возлюбленѝ Братя, занимайте ся щиро дѣтьми и учѣтъ ихъ. Вправдѣ на жаль школы не суть теперъ пôдъ безпосередною управою Церкви, всежъ однако священьство має способнôсть выповнити свôй святый обовязокъ, и учити молодѣжь. И такъ насамперед, если лише катихизаціи въ Церквѣ точно и совѣстно переводити ся буде, то много а много дѣтей отримають потрѣбну науку религійну, пôдставу дальшого житя, пôдставу будучого житя за гробомъ.

Але и теперѣшна школа въ рамахъ того подѣлу наукъ, якій обовязує, дає способнôсть священикови учити дѣтей религіи. И признати належитъ, що наше ревне священьство въ почутю свого высокого званя, въ почутю своихъ обовязкôвъ въ великой части щиро занимає ся молодежію шкôльною и съ успѣхомъ учитъ науки религіи въ школѣ, улекшаючи собѣ тымъ самымъ пôзьнѣйшу працю душпастырску, коли тіи, добре въ школѣ приготованѝ дѣти, станутъ дорослыми парохіянами.

Якимже смуткомъ наповнилобы ся серце моє, яка неслава падалабы на священьство, еслибы ажь власти шкôльнѝ свѣтски упоминати ся мусѣли о точне удѣлянє науки религіи въ школѣ!

Выповняйте отже якъ найточнѣйше той Вашь обовязокъ, и старайте ся въ загалѣ, щобы мати вплывъ на школу, будучи членами радъ шкôльныхъ мѣстцевыхъ, щобы школа всегда въ дусѣ Церкви ведена була.

Яко пастырѣ маєте пасти стадо Христово по словамъ св. Апостола Петра: „Паси́те е̑же въ васъ ста́до Бо́жіе, посѣща́юще не нꙋ́ждою, но во́лею и҆ по Бо́зѣ: ниже́ неправе́дными прибытки, но ꙋсердно: ни ꙗ҆́кѡ ѡ҆блада́юще при́чтꙋ, но ѡ҆́бразы быва́йте ста́дꙋ“ [3]).

Я не буду тутъ наводити всѣхъ приписôвъ и правилъ, якъ душпастырь поступати повиненъ; коротко скажу: душпастырь має бути: „всѣмъ... всѧ̑ да всѧкѡ нѣкіѧ спасꙋ̀“ [4]).

Вышукувати неразъ треба случайности, щобы зближити ся до заблудшого, котрый уникає свого душпастыря, щобы притягнути закаменѣлого грѣшника, ко-

---

[1]) II. Тім. IV. 2. [2]) Мат. XI. 25. [3]) I. Петръ V. 2—3. [4]) I. Кор. IX. 22.

трый вже и ворожо насупротивъ священика, насупротивъ Церкви выступає. Недати ся ôтстрашити перепонами и трудностями, нагорода бо велика: позыскане погибаючои душѣ для Бога, неувядаемый вѣнецъ въ царствѣ небеснôмъ!

А дальше, що за спасительне средство къ належитому веденю душпастырства суть, якъ то вже высше сказано, місіи духовнӣ. Священики и найстаршӣ и наймолодшӣ, въ рôжныхъ сторонахъ епархіи, по селахъ и въ мѣсточкахъ, немогутъ нахвалити ся благодатныхъ успѣховъ зъ ôтправленыхъ місій. Місіи тіи стоячихъ покрѣпляютъ, колебаючихъ ся утверджаютъ, зимныхъ загрѣваютъ, упавшихъ пôдносятъ, нерозкаянныхъ навертаютъ. И не разъ — якъ то многи зъ Васъ Возлюбленӣ Братя самӣ досвѣдчили — ôтъ довгихъ лѣтъ нерозкаянный грѣшникъ на місіи доперва навернувъ ся, ôтправивъ добре сповѣдь св. и ставъ ся добрымъ христіяниномъ.

Длятого якъ найгорячѣйше взываю Васъ: устроюйте численно місіи духовнӣ!

Братства церковнӣ, заснованӣ на добрыхъ, властію духовною затвердженыхъ статутахъ, суть знаменитымъ средствомъ, до розбудженя и пôддержаня помежи вѣрными духа религійного, духа Божого. Колись у насъ всюди на Руси було много братствъ церковныхъ. и ихъ заслуги велики и Русь славилася своєю побожностію. И въ остатныхъ часахъ въ рôжныхъ парохіяхъ обновлено давнӣ або засновано новӣ, на добрыхъ, затвердженыхъ статутахъ опираючи ся братства церковнӣ. Тутъ отже, Всч. Отцы и Возлюбленӣ Братя широке поле до дѣланя для Вашои ревности: засновуйте братства, ведѣть ихъ належито а плоды обильнӣ, плоды прекраснӣ, плоды непереминаючӣ дôждете ся зъ нихъ збирати.

И еще одно.

Суть у насъ въ многихъ мѣстцевостяхъ читальнѣ; народъ потребує просвѣты, потребує поживы духовнои, потребує зôйти ся, прочитати що цѣкавого и прилично розвеселити ся Читальнѣ ôттягають народъ ôтъ корчмы, ôтъ піятыки, ôтъ розпусты — словомъ: ôтъ грѣха, а ушляхотняютъ єго, пôдносятъ, роблятъ розумнѣйшимъ, ощаднымъ и лѣпшымъ. Тоє однако лише тамъ може стати ся, где читальнею занимає ся душпастырь, а о тоє народъ, якъ то менѣ дуже добре вѣдомо, самъ упоминає ся. Где же душпастырь ôттягне ся ôтъ читальнѣ тамъ, якъ того дуже сумнӣ малисьмо примѣры, и читальня, до котрой закрали ся злӣ, переворотнӣ письма и читальники, котрӣ самӣ не умѣли розрôжнити отруѣ ôтъ здорового корму, зôйшли на злу, нещасну дорогу.

Якъ широке а вдячне поле до дѣланя для Васъ, Всечестнӣ Братя!

А народъ умѣє оцѣнити всяке добро, яке єму здѣлано, и якъ мило съ якою вдячностію вспоминає ôнъ тыхъ своихъ ôтцѣвъ духовныхъ, котрӣ провадячи своє стадо щирою наукою и властнымъ примѣромъ по дорозѣ спасеня памятали и о єго потребахъ дочасныхъ, научили господарности, научили садôвництва або пчôльництва, заложили шпѣхлѣрѣ громадски, котрӣ въ кождой громадѣ на переднôвку стаютъ ся правдивымъ добродѣйствомъ для бѣднѣйшихъ громадянъ, а тыхъ убогихъ на жаль съ кождымъ рокомъ бôльше. О кобы то мы дочекали ся скоро тыхъ часôвъ, щобы въ кождôмъ селѣ нашои епархіи знаходили ся и сады и пасѣки и шпѣхлѣрѣ громадски, а то все заходами нашого ревного священьства!

Таки то, Возлюбленӣ Братя, великӣ, важнӣ, труднӣ и цѣлого пожертвованя вымагаючи обовязки священика-душпастыря, а надъ точнымъ выповненємъ ихъ Епископъ має бдѣти, уважати, ревныхъ нагороджати и до бôльшои ревности зао-

хочати, зимныхъ побуджати, а борони Боже, щобы такй знаходилися — недбалыхъ упоминати и имъ пригадати чимъ суть и въ якой цѣли суть.

Длятого нынѣшного дня Всѣхъ Васъ о Господѣ обнимаю и поцѣлуємъ мира витаю. Братя Возлюбленнй во Христѣ, спôвтруженники въ виноградѣ Господа Саваофа, милй Товаришй и Васъ, дорогй Сыны, Васъ всѣхъ, котрй до преславного священьства, „всѣхъ почестей вѣнца, всего, чого человѣкъ може пожадати, мовь-бы последнои цѣли“[1]) або вже дôйшлисте, або до него приготовляетеся. Кобы нѣякій зъ Васъ, нѣ на одну хвилю, не забувъ на свое высоке достоинство и Апостольске посланництво! Щобы кождый зъ Васъ въ день и въ ночи памятавъ, що ôнъ званый въ честь Господню, що ôнъ выповняе поручене Христа, що ôнъ такъ значного числа душъ, кровію найсвятѣйшою Спасителя ôткупленыхъ есть провôдникомъ и пастыремъ.

Добре уважайте и розважте тое, Возлюбленнй, що мы о стôлько лише успѣшно для спасеня другихъ потрудитися можемъ, о скôлько надъ власнымъ усовершенемъ, надъ власнымъ освяченемъ потрудимо ся. „Ничь бо неможе бôльше другихъ до побожности, до почитаня Бога побудити, якъ жите и примѣръ тыхъ, котрй посвятили ся службѣ Божой. Бо на тыхъ, що ôтъ занятѣй свѣтовыхъ на высше дѣло пôднесенй зôстали, зверненй суть очи прочихъ мовь-бы въ зеркало, и зъ нихъ берутъ примѣръ до наслѣдованя“ говорятъ Отцы Собора Тридентыйского.[2])

Длятого помежи обовязками священиика першій, то праця надъ власнымъ освяченемъ, надъ усовершенемъ себе самого. Безъ того Возлюбленнй, священникъ хотяйбы незнати якъ бувъ способный, хотяйбы якъ найбôльше бувъ образованый и въ умѣетностяхъ свѣтскихъ бѣглый, для Церкви, для Царства Божого непринесе нѣякихъ плодôвъ, бо въ нимъ нема духа церковного. Читаемъ въ причтахъ: „Аще премудръ будеши, себѣ премудръ будеши“[3]) „Длятого ôтъ тебе самого розпочинай розмышляня, щобысь на дармо не розтягавъ того на другихъ, що у себе залишаешь. Що тобѣ зъ того за пожитокъ, если цѣлый свѣтъ придбаешь, а себе погубишь?“[4]) мовитъ св. Бернардъ.

Що за прекрасна и взнесла рѣчь, що за милый видъ для Бога, Ангелôвъ и людей священникъ, котрый внутреннымъ жиє житемъ, котрый не для справъ свѣта того и суеты его трудится, але для Бога и для спасеня повѣреныхъ ему душъ, ничого не бажає лише славы Божои и Царства Єго! Неубѣгаючи ся за достатками и богатствами, говоритъ съ псалмопѣвцемъ: „Господь часть достоянія моего и чаши моея“[5]) Ôнъ разомъ съ Апостоломъ пересвѣдченый, що: „Єсть снисканіе веліе благочестіе съ довольствомъ“,[6]) протое не передумує лише о побôльшеню своихъ доходôвъ памятаючи на слова тогожe Апостола: „Имѣюще пищу и одѣяніе, сими доволни будемъ“. Єго нетягнутъ до себе забавы и увеселеня свѣтовй, бо ôнъ знае, що: „любы міра сего вражда Богу есть“[7]); ôнъ знає, що свѣтъ, хотяй якъ зôпсованый, хотяй не вѣруючій, хотяй тягне неразъ и намавляе священника до своихъ увеселеній и забавъ, и въ очи льститъ священникови, беручому въ нихъ участь, но за очима его высмѣває и осуджає. Але увеселеній своихъ шукає священникъ въ читаню, молитвѣ, въ праци Апостольскôй надъ своими вѣрными, въ розумнôмъ господарствѣ, котрого ведене булобы примѣромъ для парохіянъ. Щобы же правдиво священиче, правдиво клирикальне жите собѣ присвоити, заховати и зъ дня на день побôльшати, належитъ уживати отвѣтныхъ средствъ и способôвъ.

Туть на першôмъ мѣстци, Возлюбленй Братя, стоитъ молитва, котра пôсля выречень св. Отцѣвъ, есть: драбиною Божества, коренемъ житя плодоносного, лѣ-

---

[1]) Св. Игн. пос. до Смир. [2]) Сес. 22 о реф. 1. [3]) Прит. IX, 12. [4]) Кинг. о розм. II. 3. [5]) Пс. 15, 6. [6]) I Тім. VI, 6. [7]) Іак. IV. 4.

комъ на всѣ слабости. Св. Златоустъ повѣдае: „Молитвы мы не менше потребуемъ якъ дерева вогкости воды. Тіи бо не могутъ выдати овочѣвъ, если коренями не втягаютъ вогкости, и мы не можемо дорогоцѣнными овочами побожносии себе прикрасити, если не побудимо себе молитвами“. — Щожь протое судити о тыхъ, котрй молитвы, котрй ерейскій молитвословъ залишаютъ.

А примѣромъ тутъ для насъ тіи старшй священики, котрыхъ многй зъ насъ еще памятаютъ, котрй щеденно цѣле правило церковне точно и съ побожностію ôтчитували.

Молитву же устну повинно вспомагати розмышляне. Розважане рѣчей Божихъ просвѣчае умъ, ôтганяе блуды, побуджае чувства, поправляе недостатки, жите духовне усовершае.

Дальше священникъ повиненъ кождого дня, идучи на сонъ, робити испытъ совѣсти. Найважнѣйша рѣчь, найпотребнѣйша вѣдомость, а заразомъ и найтруднѣйша — то пôзнане самого себе. Роблячи щоденно испытъ совѣсти, въ короткôмъ часѣ, если щиро тое дѣлае, священикъ набере належитои вправы въ пôзнаваню и осудженю себе, а каючи ся о своихъ переступленяхъ, буде взывати въ щирôмъ покаяню съ Псалмопѣвцемъ: „Дꙋша̀ моѧ̀ въ рꙋкꙋ̀ твое́ю вы́нꙋ“[1]) „Нощїю се́рдцемъ мои́мъ глꙋмлѧ́хсѧ, и тꙋжа́ше дꙋ́хъ мой“[2]) и съ Апостоломъ: „Аще бо бы́хомъ себѐ разсꙋжда́ли, не бы́хомъ ѡ҆сꙋжде́ни были“[3])

Якъ найбôльше же и найсердечнѣйше, на спасене душъ Вашихъ, прошу Васъ и взываю, Возлюбленй Братя, щобысьте часто, що найменше кождого мѣсяця, отправили св. сповѣдь. Самй добре знаете и учите повѣреный Вамъ нарôдъ, що тайна покаяня змывае вины, налôгъ до грѣха ломитъ, ôтъ злого стереже, до доброго побуджае и въ тôмже укрѣпляе, выкликуе бôльшу увагу на себе, на свои дѣла и слова и мысли и зъ дня на день дѣлае человѣка лѣпшимъ и чистѣйшимъ. Если въ школахъ, яко ученики, отправляли Вы сповѣдь кôлька разôвъ до року, если въ семинаріи, яко пытомцѣ, Вы часто приступали до св. сповѣди, чижь теперь, коли щоденно приносите жертву безкровну Господу Богу, котрй роздѣляете св. Тайны, удѣляете освячень, менше бы Вамъ потребнымъ було очищене власнои душѣ въ св. Тайнѣ покаяня? Най никто зъ насъ не дасть ся ложнымъ спокоемъ въ сонъ душевный впровадити, бо такій спокôй и того рода спокôйна совѣсть походитъ часто лише зъ короткости памяти, по причинѣ, що не робитъ ся щоденного испыту совѣсти. Але кождый часто: „Да искꙋша́етъ себе“ и най памятае, що: „Ꙗ҆дый и пїѧ́й недосто́йнѣ, сꙋ́дъ себѣ̀ ꙗ҆́стъ и пїе́тъ, не разсꙋжда́ѧ тѣла Госпо́днѧ“[4])

Также най кождый зъ Васъ, Возлюбленй въ Христѣ, мае не лише звычайного сповѣдника, котрый бы его лише ôтъ грѣхôвъ розрѣшавъ, але правдивого проводника духовного, котрому бы все щиро и отверто ôткрывъ, съ котрымъ бувъ бы въ якъ найбôльше довѣрочнôй звязы, въ котрôмъ мавъ бы и ôтця и учителя и приятеля. „Така бо то вже натура людска, якъ говоритъ одинъ писатель церковный, що и наймудрѣйшй зъ людей въ рѣчахъ сумнѣтельныхъ бôльше вѣрятъ мнѣню и судови другихъ, якъ свому власному. Кто себе самого поставивъ собѣ за правило и учителя, той пôддавъ ся нерозумному ученикови. Лекше бо приказувати и бути проводникомъ многихъ другихъ, якъ себе самого“.

Дуже важнымъ средствомъ до освяченя и усовершеня себе, то умертвлене.

Въ нинѣшныхъ часахъ, такъ склонныхъ до выгôдного житя, до уживаня, поле тое лежитъ ôтлогомъ. У насъ же, на Руси, склонность до житя аскетичного,

---

[1]) Пс. 118. 109. [2]) Пс. 76, 7. [3]) I. Кор. 11. 31. [4]) I. Кор. 11, 28. 29.

до умертвленя себе Бога рады, царствія Єго рады, була такъ велика и обнимала майже всѣхъ.

Доказомъ того тая строгôсть въ постахъ, тое велике число монастырôвъ.

Всѣ же, въ справахъ духовныхъ опытнѝ, знаютъ, що на двохъ крылахъ душа пôдносится до Бога, а тіи суть: молитва и умертвлене. Всѣ, до стану священичого належачѝ, або до него змѣряючѝ, най памятаютъ на слова Спасителя, котрыми питався Апостолôвъ: „мóжета ли пити чашꙋ, ю҆́же а҆́зъ и҆́мамъ пити“[1]). А чаша священникôвъ въ тôмъ житю, то умертвлене и заперте ся себе, то зречене ся суєтъ и увеселень, то приняте на себе труду тяжкого и працѣ, то противности, скорбы, переслѣдованя, послѣдоване кресту.

Несчасный человѣкъ, котрый дбає лише о достатки дочаснѝ, и забуває на слова Спасителя: „Не скрывáйте себѣ̀ сокрóвищь на земли́“[2]). Несчасный человѣкъ, котрый выбираючи собѣ той высокій станъ, обѣцюе собѣ выгôдне житє, безъ журбъ и працѣ, повне приємностей и радости, коли станъ священичій вымагає запертя ся себе, ôтреченя ся утѣхъ и приємностей, вымагає працѣ и безнастанной науки, и ôтъ никого, лише ôтъ Бога, нагороды надѣяти ся намъ належитъ.

Многихъ, хотяй самыхъ собою дозволеныхъ увеселеній, муситъ выречи ся священникъ, памятаючи па слова: „Всѧ̑ мѝ лѣ́ть сꙋ́ть, но не всѧ̑ на по́льзꙋ“[3]) щобы другимъ не давъ причины до пôдозрѣнь, до соблазни. Много мусить перетерпѣти и перенести, понеже: „хотѧ́щіи благочести́вѡ жити ѡ҆ Хрⷭ҇тѣ̀ Іи҃сꙋсѣ̀ гони́ми бꙋ́дꙋтъ.“[4])

Длятого, Возлюбленѝ, будьте духовными: „А҆́ще бо по пло́ти живете́, и҆́мате ᲂу҆мре́ти: а҆́ще ли дꙋ́хомъ дѣѧ̑нїѧ плотскáѧ ᲂу҆мерщвлѧ́ете, жи́ви бꙋ́дете“.[5]) Учѣтся себе побѣджати и двигати крестъ Христовъ, яко правдивѝ ученики Єго.

Для житя духовного приноситъ такожъ великій пожитокъ и наука. Бо побожнôсть священника не повинна ся ограничати на самѝ чувства, але мати своє основане въ точныхъ и ясныхъ понятяхъ. Вже Апостолъ жалує ся на тыхъ котрѝ: „ре́вность Бо́жїю и҆мꙋ́тъ, но не по ра́зꙋмꙋ“[6].) И то найкраснѣйшій и найотповѣднѣйшій спосôбъ для священника, вôльный ôтъ єго занятій часъ обернути на дальше образоване ся, на доповнене вѣдомостей теольогичныхъ, на читане Ôтцѣвъ святыхъ, книгъ содержаня религійного, церковного и аскетичного.

Но найважнѣйше средство до усовершеня и освяченя себе для священника, то упражненя духовнѝ, т. з. реколекціи

Упражненя такѝ, ôтбуваючи ся въ монастыри, семінаріи або иннымъ ôтповѣднымъ мѣстци, суть єдинымъ средствомъ для священника до обновленя ся духовного. Полишаючи на кôлька днѣвъ дôмъ и всѣ свои занятя, труды и клопоты, заховуючи точне мовчане, розважаючи пôдъ проводомъ провôдника правды вѣры, рѣчи остаточнѝ, страсти Христовѝ, свои обовязки и прогрѣшеня, при тôмъ ôтдаючи ся щирой молитвѣ — священникъ обтрясає зъ себе порохъ свѣтовый, входитъ самъ въ себе, обновляєся, покрѣпляєся до дальшихъ трудôвъ и працъ. Таже и Христосъ нѣмъ зачавъ учити: „возведе́нъ бы́сть дꙋ́хомъ въ пꙋсты́ню“[7]) и часто: „ѿпꙋсти́въ наро́ды: взы́де на горꙋ̀ еди́нъ помоли́тисѧ“;[8]) такъ и намъ Возлюбленнѝ Братя, треба отъ часу до часу, найлѣпше кождого року, на часъ якійсь ôттягнутися ôтъ щоденного занятя, и шукати уєдиненя, котре съ наибôльшою користею знайти можемо, хотяй вспôльно съ другими, въ упражненяхъ духовныхъ. Тамъ Господь до серця священника говоритъ, тамъ може найлѣпше розважати, чи поступивъ на

---

[1]) Мат. XX, 22. [2]) Мат. VI, 20. [3]) Кор. VI, 12. [4]) 2. Тім. III, 12. [5]) Рим. VIII, 12. [6]) Рим. X, 2. [7]) Мат. IV 1. [8]) Мат, XIV, 23.

дорозѣ усовершеня, чи противно подавъ ся въ задъ, тамъ зачерпне силы до дальшой працѣ надъ собою и надъ другими.

Упражненя такй ôтъ якогось часу ôтбуваютъ ся для нашого духовеньства и радо священики на тіиже прибуваютъ. Прошу Васъ и молю и взываю, Возлюбленй Братя, прибувайте на такй упражненя духовнй, най небуде анѣ одного помежи Вами, котрыйбы єсли вже не що року, то принайменше що другій рôкъ, въ такихъ упражненяхъ не взявъ участи; а велики, благодатнй наслѣдства самй досвѣдчите. Я зъ моєи стороны неперестану Васъ до того взывати, и все можливе здѣлаю, щобы таки упражненя часто ôтбували ся и численно ôтвѣдуванй були. Послухайте тыхъ першихъ слôвъ моихъ, котрй до Васъ, Возлюбленй, котрй всѣ разомъ съ мною въ виноградѣ Христовомъ трудити ся маєте. Господь Всемогучій най здѣлає, щобы я мôй урядъ пастырскій, котрый зачинаю, вѣрно выповнивъ и Вы, котрй до вспôвучасти въ моихъ трудахъ покликанй єсте, охотно, щиро и успѣшно мене вспомагали, щобысьте: „достóйно ходи́ли зва́нїѧ, въ не́же зва́ни бы́сте. Со всѧ́кимъ смиреному́дрїемъ и кротостїю, съ долготерпѣнїемъ терпѧ́ще дру́гъ дру́гу любо́вїю“ [1]).

О тоє молѣтъ ся.

Молѣтъ ся о „Святѣйшомъ вселенскомъ Архієреѣ Львѣ Папѣ Римскôмъ“, тôмъ Отци св. котрый всѣ народы съ Церквою св. змоченй правдиво ôтцѣвскою любовію и печеливостію обнимає, котрый насъ Русинôвъ такъ щиро и сердечно всегда принимає, и справами нашои Церкви горячо занимає ся, котрый додавъ блеску нашой Церквѣ черезъ именоване нашого Высокопреосвященного Митрополити Кардиналомъ, и въ своєй печаливости основавъ руску колєгію въ Римѣ.

Молѣтъ ся о „благовѣрномъ великодержавномъ и богохранимомъ Імператорѣ нашôмъ Францъ Іосифѣ I.“ ôтъ котрого мы Русины такъ многй и велики добродѣйства получили и на котрого, якъ на правдивого Ôтця пôдлеглыхъ Єму народôвъ споглядаємъ.

Молѣтъ ся о „Высокопреосвященномъ Архієпископѣ Митрополитѣ нашôмъ Кардиналѣ Киръ Сильвестрѣ“, Настоятелѣ нашои Церковнои провінціи, котрого старанємъ ôтбувъ ся довго ожиданый нашъ Синодъ провінціональный въ Львовѣ, котрого труды Архіерейски и Апостольски працѣ, высоки свойства ума и серця вѣдоми всѣмъ.

Прошу Васъ, Возлюбленй Братя, молѣтъ ся и о менѣ, Вашомъ Епископѣ, щобы Богъ Всемилостивый удѣлявъ менѣ Своєи благодати до чекаючихъ мене трудôвъ и працъ.

„Благода́ть Господа нашего Їису́са Христа́ со ду́хомъ вашимъ. Ами́нь“ [2]).

Дано въ Перемышли при Катедральнôмъ Храмѣ Рождества св. Іоанна Крестителя въ недѣлю о блуднôмъ Сынѣ дня 9 (21) Лютого 1897.

Константинъ,
Епископъ.

---

[1]) Ефес. IV. 1. 2. [2]) Фил. 25.